

Za gospodarje

Maribor, dne 24. maja 1933.

O čebeloreji.

Kaj nam nudi čebeloreja v gospodarskem in v zdravstvenem oziru kot domača lekarna, marsikdo ne more verjeti; prepričani smo, da je še človeškemu umu marsikaj prikrto v tem oziru. Pomislimo nekoliko! Čebele oplodijo cvetje s tem, da posrebujejo nektar in vsled brskanja pada cvetni prah na pestič, kar bi se v samem vetru ne moglo izvršiti v toliki meri. Sadjereja in poljedelstvo brez čebeloreje bi veliko slabše uspevalo. Veliko vrednost ima tudi med, kateri je pravilno negovan in spravljen velikega pomena tudi v zdravilstvu. Med je sovražnik raznih kužnih bolezenskih kali (bakterij); kakor so pokazale preizkušnje bakteriološkega zavoda v Ljubljani, bacili nekaterih kužnih boleznih živijo v medu po 1—2 uri, največ eden dan. Med je tudi zdravilo slabokrvnim in živčno bolnim, je lahko prebaven in redi kri; priporočajo ga za želodčne tvore in želodčnega raka; med čisti in celi. Pri želodčnem raku se ga mora uživati in sicer sam med in nič drugega, skozi 14 dni, seveda čisti, točni in zreli med. Veliko boleznih se prepreči z medom, če smo takoj ob začetku začeli z njim, ki je hrana krvnih teles. Da dobimo dober, čisti med, je potrebno premakljivo delo v čebeloreji. Toréj — proč s tistimi starokopitnimi koši. Vsajajte nove družine v panje s premakljivim delom ali satjem. Koš ima polno slabih strani; posebno preteklo leto jih je padlo 95% radi pomanjkanja hrane, ker jih je težko krmiti ali pa sploh nemogoče.

Druga slaba stran je slabo spravljen med. Medičar pride! Hajd po žveplo ali po smodnik, da podušimo čebele in tako poplačamo njih trud. Močno žveplani ali s smodnikom osmojeni med škoduje že nosu, kaj šele slabemu želodcu in slabim prsom. Medičar tudi ne more s par dnevi spraviti in sprešati, in tudi

ljudje ga večkrat dolgo doma držijo, na kar začne mladi zarod (zalega) razpadati in kakovost medu kvariti.

Oglejmo si med v premakljivem delu, med iz mladega deviškega satja. Ni nobene smrdljive snovi, ker čebele kar ometemo raz sat s peresom, ga odpremo z nožem, med v točilu iztočimo; in nepoškodovani sat vrnemo v panj. Na posodi imamo gosto sito, da se med lepo precedi, da niti najmanjša smet ne pride v njega. Ko med zavre, poberemo pene, ga damo na primeren čist in suh prostor; potem nam ostane dolgo časa, ne da bi se trebalo bati, da bi se skvaril razen v slučaju nepazljivosti ali nerodnosti; če spravimo kako snov vanj, ki bi ga skvarila. Veliko vrednost ima premakljivo delo v pridobivanju medu ob dolgo trajajoči paši, lahko razširjamo prostor, ko je med pokrit, ga iztočimo in satje vrnemo. Počrnelo satje skuhamo in nadomestimo s satnicami iz voska (umetni sat), kar zboljšuje okus medu, pospešuje razvoj čebel in preprečuje bolezni. Opazujemo tudi lahko razvoj družin, zaznamujemo njih vrline in odbiramo matice od najboljših medaric in rojivk za plemo, kar je najbolj važna kakovost, in starost matic; nad tri leta stara matica že pojema v rodovitnosti, posebno v A. Znidaršičevem panju, kjer je veliko prostora za zalego. Praktično je tudi v spomladi premakljivo delo, ko lahko po potrebi razširjamo panj in reguliramo toploto, kar je zelo važno za razvoj družin. Lažje tudi prevažamo in snajmo, da ni treba razburjati čebel; posebno prevažanje se večkrat izplača, če je pravilno razvrščeno. Kranjski čebelarji nas obiščejo vsako leto ob ajdovi paši; samo preveč postavijo na eden kraj in s tem oškodujejo naše čebelarje, ki imamo večkrat slabe panje vsled pomanjkanja paše tik pred ajdovo pašo. Pravim torej: Opuščajte koše. Množite svoje znanje, saj je dovolj knjig o umni čebeloreji in glasilo Čebelarskega dru-

štva vam nudi dober poduk. Dovolj je tudi čebelarjev, ki vam radevolje pomagajo v zadregi. Kdor nič ne riskira, nič ne profitira; kdor ne napreduje, ta nazaduje.

J. V.

★

Fr. Wernig, Slovenjgradec:

V koliko so danes kmetijska poučna potovanja še na mestu?

V onih boljših časih, ko je kmetijstvo donášalo še kolikor toliko primerne dohodke, mogočega pospeševanja kmetijstva ni bilo treba vzeti tako resno, kakor danes in se je to pospeševanje marsikje vršilo tudi potom kmetijskih poučnih potovanj. Osebnost sem organiziral v teku zadnjih 10 let znatno število poučnih potovanj: na razne kmetijske šole, na vzorna posestva, na Gorenjsko in v Avstrijo. Vera v uspešnost teh potovanj se je med ljudstvom močno usidrala. Mogoče nas tudi naš živahnejši slovenski značaj navaja k temu, da se hočemo učiti na prijetnejši, udobnejši način, potem potovanj. Saj je pred par leti neki nemški list na Koroškem o priliki poučnega obiska slovensko-koroških kmetov neke nemške kmetijske šole skoro da preziraje poudarjal, da so kraji in ljudstva, ki niso dostopna sistematičnemu, dolgotrajnemu pouku, ki so dovoljna le bežnim slikam poučnega potovanja.

Ta ugotovitev je naravno tendenca in enostranska, mogoče pa je na njej vseeno le tudi zrno resnice. Vsekakor se ne more oporekati dejstvu, da so stvarni uspehi poučnih potovanj le malokdaj popolni. Le prepogosto nas ob priliki potovanja zajame zunanost prireditve in slik in pozabimo pri tem na bistvo novih gospodarskih vpeljav, katere imamo priliko videti na poučnem potovanju.

Prišel sem sčasoma do prepričanja, da poučni izlet brez temeljitega razkazovanja in predavanja na licu mesta ni dosti uspešen in da bi bilo lahko marsikje uspešnejše temeljito strokovno predavanje v domači vasi ali na kmetijski šoli, kakor poučno potovanje. To ugotavljam radi tega, ker se ob pri-

hodu poletja zopet oglašajo pobude za poučna potovanja. Aglen mlajši posestnik mi je celo velel: »Napravimo potovanje, da bodo vsaj videli, da nekaj delamo!«

Pri nas prihajajo n. pr. v poštev poučna potovanja na najbližja vzorna veleposestva, k znanemu semenogojcu g. Osiandru in g. Nötzliju v Libeličah v Avstriji, kamor sem prvič vodil kmetovalce iz gornjegrajskega okraja leta 1926. Takrat je na teh posestvih bilo videti marsikaj, česar še mi danes nismo imeli: vzorna gnojišča, urejeni hlevi, raznovrstni kmetijski stroji itd. Toda danes moramo ugotoviti, da so te na zunaj vidne kmetijske zboljšave že marsikje tudi pri nas, pri naših preprostih slovenskih kmetovalcih boljše urejene. Moderna gnojišča, vzorne hleve, raznovrstne stroje itd. se je vse že upeljalo zadnjih 10 let večidel tudi že pri nas. Na imenovanih dveh posestvih bi torej na zunaj za nas ne bilo nič posebnega za videti. Splačali pa bi se vse eno tudi danes prirediti k temu posestniku, ki na zunaj danes nimata mogoče nič več posebnega pokazati našim kmetovalcem, poučni izleti.

Poučni izlet pa bi se danes ne smel omejiti le na razkazovanje, ampak predvsem na predavanja in razgovore o obdelovanju polja, pridelovanju krme, o krmljenju govedi in prašičev itd. Samo v tem pogledu nam prednjačijo ti vzorni posestniki in samo na tej podlagi bi bilo danes poučno potovanje stvarno uspešno.

Vprašanje je seveda, če je o priliki potovanja dana prilika in razpoloženje za kakoršnakoli temeljita strokovna razmotrivanja, če ni mogoče prirediti tostvarno strokovno razmotrivanja temeljitejše, uspešnejše in cenejše v domači vasi, na domačih posestvih. Seveda smo žal Slovenci podvrženi napačnemu naziranju, da je v tujini videti vse boljše in uspešnejše, kakor bi nam znal pokazati, razložiti in povedati domači strokovnjak v domačih ustanovah in prilikah.

Ljudski pravnik.

Izvršitev poravnave. Prepoved zaje-manja vođe. J. J. P. p. R. S. — Do leta

1931 ni bilo poti čez Vaš travnik do vode. Nato ste svojemu sosеду dovolili to pot, soséd pa se je zavezal, da bo napravil vrata na ključ tako, da bo imel sam dóhod do vode. Sedaj pa ne napravi vrat, čeprav je že več kot eno leto od poranave. Po vodo hodi sedaj kar 5 sosedov. Vprašate, kaj morate storiti, da nasprotnik napravi vrata. — Ako ste svojemu sosеду dovolili hoditi po vodo čez Vaš svet brez vsake omejitve, t. j. ako Vam za to ne bo dal nobene odškodnine, je nastala v breme Vašega zemljišča služnost pešhoje v sosedovo korist, seveda ako tega niste izključili pri dani dovolitvi. Ker se je soséd zavezal, da bo napravil pri vodi vrata na ključ, imate pravico, soseda k temu prisiliti s tožbo na napravo vrat na ključ, prav kakor sta dogovorila. Ostale sosedé, ki hodijo neupravičeno čez Vaš travnik po vodo, morate tožiti na neobstoj služnostne pravice in na opustitev bodoče hoje čez Vaš travnik, ako hočete preprečiti, da bi ne pridobili sosedje s priposestvovanjem služnostne pravice pešhoje čez Vaš travnik. Uredite zadevo s svojimi sosedí na način, ki ne bo sosedom škodoval, Vam pa ničesar koristil. Zdi se nam, da se razmere med Vami in sosedí ne smejo samo zaradi te poti čez travnik poslabšati, zlasti ako Vi ne trpite nobene škode. Napravite morda z vsemi sosedí, ki bi radi hodili čez Vaš svet po vodo, pismeni dogovor, da smejo hoditi čez Vaš travnik samo po vodo in to toliko časa, dokler boste to dovolili in proti malenkostni odškodnini. Tak dogovor Vam bo služil kot dokaz, da ni mogla nastati nobena služnostna pravica.

Zaščita kmeta za dolg po 20. oktobru 1931 in deloma za dolg po 20. apr. 1932. P. J. M. D. V. — Ste posestnik treh orlov zemlje in dolgujete trgovcu znesek 700 Din. Trгоvec Vas je izročil odvetniku meseca septembra 1932. Dne 21. 1. 1933 ste šli k temu odvetniku in hoteli plačati obresti za pol leta. Odvetnik ni hotel vzeti denarja, ker pravi, da niste zaščiteni, ker dolgujete denar za blago. Dobili ste odlog plačila za 1 mesec. Denarja pa ne morete kljub neprestanemu iskanju nikjer dobiti. Želite vedeti, če res ne uživate zaščite in če si lahko napravite obročna odplačila, oziroma, če

si pri sodišču v slučaju tožbe lahko sami napravite obroke. — Po zakonu o zaščiti kmetov lahko trgovec za dolgove od 500 Din, ki so nastali po 20. oktobru 1931, vsled nakupa življenskih potrebščin, obleke in obutve, kakor tudi za vse dolgove po 20. 4. 1932, predlaga zoper Vas prisilno upravo ali prisilno dražbo. Seveda bo moral trgovec še najprej proti Vam terjatev iztožiti. Ako je Vaš dolg nastal po 20. oktobru 1931, a pred 20. 4. 1932, tedaj ste zaščiteni. Ako pa je dolg nastal do zneska 500 Din po 20. 10. 1931, v ostanku 200 Din pa po 20. 4. 1932, tedaj pa niste zaščiteni, in boste morali plačati v celoti brez kake pravice, da se izvršilno postop. nje proti Vam ustavi. Obročnih odplačil ne morete sami določiti in tudi v slučaju tožbe ne morete tega pri sodišču doseči, ako upnik ni sam od sebe pripravljen dovoliti obrokov. Zato je po našem mnenju najbolje, da skušate doseči, da Vam trgovec dovoli obročno odplačevanje. Le če je Vaš dolg v znesku 700 Din nastal že pred 20. 10. 1931, imate pravico do 20. 10. 1932 zaostale obresti prišteti k glavnici in nato od tako dobljene glavnice plačati obresti za pol leta naprej.

Obljuba doto. F. J. Z. — Oče Vam je že večkrat med pričami obljubil precejšnjo doto. Ko ste zahtevali obljubljeno plačilo, pa oče ničesar noče slišati o obljubah. Radi tega je Vaš načrt izključen. Ste polnoletni in bi radi vedeli, če lahko zahtevate izplačilo. — Kar mora zahtevati hčerka ob svoji poroki od svojih staršev, imenujemo doto, kar pa more zahtevati sin ob svoji poroki, pa imenujemo opremo. Opremo morete zahtevati od svojih staršev, če se hočete poročiti, a Vam starši nočejo dati primerne zneska ter se izgovarjajo, da so nezmožni dati dostojno opremo. Ker pa se ne mislite poročiti, ne morete doseči od staršev plačila opreme. Najbrže mislite dajatev na račun dednega deleža po očetu, ali pa je bila očetova obljuba samo navadna obljuba darila, ki bi se končno tudi moralo upoštevati pri Vašem dednem deležu. V nobenem slučaju ne morete izpolnitve obljubljene dajatve izsiliti, ker ne morete tožiti na izplačilo dednega deleža, dokler oče živi, ako pa gre za daritev, pa iste tudi ne morete iztožiti, ker Vam je oče darilo

samo obljubil, ne pa dejansko izročil. Pri obljubah daril je potrebno notarsko pismo. Ako pa Vam oče ne izroči opreme, ker se hočete poročiti, pa lahko zahtevate pri okrajnem sodišču, da se Vam določi primerna oprema. Sodišče bo nato v izvenpravnem postopanju, t. j. brez tožbe, ugotovilo premoženjske razmere staršev in nato določilo primerni znesek, ki ga bo oče dolžan Vam izplačati na račun opreme. Morda dosežete denar, ki ga rabite, zlepa pri svojem očetu, kar bo v vsakem slučaju za oba najboljše, najlepše in tudi najceneje.

Občinske pristojbine za doma zaklano živino. K. F. Svč Št. — Za doma zaklano živino in za razprodajo mesa na domu zahteva občina za leto 1932 od Vas znesek 10 Din od goveda. Vprašate, če ima občina tako pravico. — Če je določeno to v občinskem proračunu Vaše občine in potrjeno od nadrejene oblasti, potem boste morali plačati, sicer pa občina ne more določiti nobene pristojbine za klanje živine. Poizvedite na občini in se po tem ravnajte!

Posekanje vej ob banovinski cesti. — F. F. K. G. g. — Skozi Vaš gozd gre banovinska cesta, ki je 7 m široka. Cestni komisar Vam je ukazal ob straneh 4 m posekati. Vprašate, če morate to storiti. — Po zakonu o samoupravnih cestah, kamor spada tudi banovinska, more zahtevati banovina, da pristojno gozdarsko oblastvo določi izsekanje svetlih prog, ako gre cesta skozi gozd, in sicer v toliko, v kolikor je to potrebno, da dobi cesta dovolj svetlobe in zraka. Po uredbi o zaščiti javnih cest pa poleg javnih cest praviloma ne sme nihče zasajati gozdov bliže nego 4 m. Iz tega določila sklepamo, da se zahteva od Vas posekanje 4 m od ceste. Ako Vaš gozd zasenčuje cesto in je isti v kvar, tedaj boste gotovo morali na odločbo oblasti izsekati svetle proge v gozdu, ali pa ga oklestiti. Ne zdi se nam pa zahteva cestnega komisarja pravilna, ker je nemogoče, da bi se od Vas sedaj, ko je gozd že ob cesti, zahtevalo, da istega posekate 4 m od ceste. Stopite na domače okrajno načelstvo h gozdarskemu uradniku in na gradbeni. oddelek ter uredite zadevo zlepa, sicer se boste pa morali pritožiti zoper odločbo o posekanju, kar pa boste napravili z odvjetnikom.

Razna obvestila.

III. poročilo Hmeljarskega društva o stanju hmeljskih nasadov. Žalec v Savinjski dolini, dne 20. 5. 1933. Od našega zadnjega poročila imamo hladno vreme s padavinami, kar ne pospešuje rast mlade rastline ter ovira nadaljno napeljevanje $\frac{1}{2}$ do 1 m visoko zrastlih trt k drogom. Neugodno vreme ovira tudi rahlanje zemlje s kultivatorjem in brano. Stanovitno lepo vreme je nujno potrebno. Za ostanke letine 1929 in 1930 še ni zanimanja. — Društveni odbor.

Šmarje pri Jelšah. Dobre živinorejce imamo pri nas. Povsod gledajo radi na našo živino. Da bi le bilo tudi mnogo dobrih kupcev za njo in bi tako prišlo kaj denarja med nas. V zadnjem času so si naši kmetje vnovič ustanovili prepotrebno živinorejsko društvo, od katerega pričakujemo mnogo živahnega in hasnovitega delovanja. Za načelnika so si zbrali uglednega kmeta Mihaela Čuježa od Sv. Tomaža, ki se je pametne in skrbne živinorejce že od svojega rajnega očeta navzel. Njegov namestnik je vrli posestnik na Dvoru Jožef Stoklas; mesto tajnika pa je prevzel bivši oblastni poslanec Ivan Turk, posestnik v Lešah. V jeseni že nameravajo prirediti živinsko razstavo.

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto dne 20. maja 1933 so pripeljali špeharji 39 zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 12—13, špeh po 12—14 Din. Kmetje so pripeljali 7 voz sena po 65—75, 10 voz krompirja po 0.75—1.25 (italijanski novi po 7—8 Din), 15 vreč čebule po 2—2.50. Spargelj 1 kg 16 Din, jabolka 4—7 Din, suhe slive 6—8, rešnje italijanske 24 Din 1 kg. Ostale cene so ostale neizpremenjene.

Mariborski svinjski sejem 19. 5. 1933. Na ta sinjski sejem je bila pripeljana 301 svinja. Cene so bile sledeče: mladi prašički 5—6 tednov stari 110—120 Din, 7—9 tednov stari 180 do 210 Din, 3—4 mesece stari 250 do 350 Din, 5—7 mesecev stari 450 do 550 Din, 8—10 mesecev stari 650 do 680 Din, 1 leto stari 750 do 850 Din. 1 kg žive teže 7.50—8 Din, 1 kg mrtve teže 10.50 do 12 Din. — Prodanih je bilo 216 komadov.